

V Štrasburgu 8. 3. 2016
COM(2016) 95 final

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEJ
CENTRÁLNEJ BANKE A EUROSKUPINE**

**Európsky semester 2016: hodnotenie pokroku pri štrukturálnych reformách,
prevencia a náprava makroekonomických nerovnováh a výsledky hĺbkových
preskúmaní podľa nariadenia (EÚ) č. 1176/2011**

{SWD(2016) 71 až SWD(2016) 96}

1. ÚVOD

Európsky semester je dôležitým nástrojom realizácie reforiem na vnútroštátnej úrovni aj na úrovni EÚ. Všetkým členským štátom umožňuje koordináciu a lepšie zameranie ich úsilia v oblasti makroekonomických, rozpočtových a štrukturálnych reforiem. V nadväznosti na oznámenie Komisie s názvom Na ceste k dobudovaniu úplnej hospodárskej a menovej únie¹ európsky semester 2016 napreduje v zjednodušenom procese z roku 2015. Spája rozmer eurozóny s národným rozmerom a kladie väčší dôraz na zamestnanosť, výkonnosť v sociálnej oblasti, investície a konkurencieschopnosť. Presadzuje konvergenciu a uznáva podporu reforiem z prostriedkov európskych fondov, najmä európskych štrukturálnych a investičných fondov, a technickú pomoc.

V ročnom prieskume rastu na rok 2016² Komisia zdôraznila potrebu upevniť oživenie hospodárstva, zaistiť jeho udržateľný trend a urýchliť proces vzostupnej konvergenencie. Výzvy a priority týkajúce sa eurozóny boli uvedené aj v Odporúčaní o hospodárskej politike v eurozóne³. Presadzovanie vzostupnej hospodárskej a sociálnej konvergenencie je dôležité pri riešení rozdielov medzi členskými štátmi a v rámci nich. V tejto súvislosti Komisia vyzvala členské štáty, aby využili momentálne mierne oživenie a zamerali svoje úsilie na tieto tri priority: opätovné naštartovanie investícií, uskutočňovanie štrukturálnych reforiem s cieľom modernizovať ekonomiky EÚ a zodpovedné fiškálne politiky.

Správy o jednotlivých krajinách v rámci európskeho semestra 2016 boli vydané v čase, keď je nevyhnutné udržať hospodárske oživenie a zabezpečiť, aby sa podporilo nevyhnutnými opatreniami a politikami na odblokovanie ďalšieho rastu. Zo správ vyplýva, že členské štáty v tomto smere vyvíjajú úsilie. Zatiaľ čo pri niektorých reformách je potrebných viac rokov, aby priniesli výsledky, štrukturálne reformy postupom času poskytnú lepší základ pre udržateľný rast, konkurencieschopné hospodárstvo, zamestnanosť a investície. Vzhľadom na rýchlosť potenciálnych zmien makroekonomických podmienok v globalizovanom hospodárstve je nevyhnutné čo najlepšie využívať súčasné faktory, ktoré podporujú rast, a zrýchliť tempo reforiem, aby sa posilnila konkurencieschopnosť Európskej únie. Hospodárska a sociálna politika bude musieť zohľadniť nedávny prílev migrantov a utečencov, najmä zabezpečiť ich bezprostredné potreby a integráciu na trhu práce.

Úzke zapojenie národných parlamentov, sociálnych partnerov, občianskej spoločnosti a iných zainteresovaných strán do tvorby a vykonávania reforiem je kľúčom k úspechu. V členských štátoch treba posilniť účinnosť a zodpovednosť v rámci reformného úsilia. To sa odráža v usmerneniach, ktoré Komisia poskytla členským štátom v procese prípravy národných programov reforiem. Komisia tiež nadviazala užšie kontakty so sociálnymi partnermi na európskej a vnútroštátnej úrovni, aby s nimi prediskutovala hlavné míľniky európskeho semestra. Malo by sa ďalej stavať na záväzku občianskej spoločnosti vykonávať stratégiu Európa 2020.

Správy o jednotlivých krajinách vypracované pre 26 členských štátov⁴ poskytujú prehľad o celkovej hospodárskej a sociálnej situácii v každom členskom štáte. Správy hodnotia pokrok dosiahnutý pri riešení problémov identifikovaných v odporúčaní pre jednotlivé krajiny na rok 2015 a v prípade 18 členských štátov zahŕňajú hĺbkové preskúmanie v rámci postupu pri makroekonomickej nerovnováhe. Na základe tejto analýzy Komisia navrhuje aktualizovať status niekoľkých členských štátov v rámci tohto postupu.

¹ COM (2015) 600.

² COM (2015) 690.

³ Dokument Rady 14860/1/15 REV 1 schválený Európskou radou v dňoch 18. – 19. februára 2016.

⁴ S výnimkou Grécka a Cypru, na ktoré sa vzťahujú programy makroekonomickej pomoci.

Správy takisto zahŕňajú oblasti makroekonomického významu, ako sú politiky v oblasti klímy a energetiky, ktoré sú predmetom osobitných politických procesov⁵.

Analýza takisto bilancuje rozpočtovú situáciu členských štátov. Je založená na najnovšej hospodárskej prognóze Komisie⁶ a vychádza zo stanovísk Komisie k návrhom rozpočtových plánov členských štátov eurozóny na rok 2016 vydaných v novembri 2015, ako aj z usmernenia,⁷ ktoré Komisia prijala minulý rok, o tom, ako zabezpečiť, aby spoločný fiškálny rámec podporoval agendu EÚ pre zamestnanosť a rast.

Správy o jednotlivých krajinách podrobne analyzujú prekážky brániace investíciám, ktoré identifikovala Komisia minulý rok a predložila ich spolu s ročným prieskumom rastu na rok 2016. Je potrebné, aby členské štáty úzko spolupracovali medzi sebou navzájom a s inštitúciami EÚ v snahe riešiť tieto prekážky v kontexte európskeho semestra a s cieľom dosahovať výsledky v treťom pilieri Investičného plánu pre Európu⁸.

Správy o jednotlivých krajinách slúžia ako východisko pre dialóg s členskými štátmi o ekonomických a sociálnych výzvach, ktorým čelia. Tieto dialógy spoločne s odporúčaním pre eurozónu by mali slúžiť ako základ pre prípravu národných programov reforiem, ktoré sa majú predložiť v apríli. Komisia v zásade nebude vydávať odporúčania k otázkam, ktoré nie sú identifikované ako výzvy v správach o jednotlivých krajinách, a pre každý členský štát navrhne len obmedzený počet odporúčaní pre jednotlivé krajiny. Odporúčania budú primerane rozlíšené podľa závažnosti výziev, ako sa takisto uvádza osobitne pre jednotlivé krajiny v rámci postupu pri makroekonomickej nerovnováhe.

2. HOSPODÁRSKE SÚVISLOSTI

Európske hospodárstvo zaznamenáva mierne oživenie, ale zvýšili sa vonkajšie riziká. Rast svetového hospodárstva sa v roku 2015 spomalil, keď sa pohyboval na úrovni iba asi 3 % HDP, a jeho oživenie ohrozujú mnohé riziká.⁹ Zatiaľ čo najväčšie vyspelé ekonomiky naďalej zaznamenávajú pretrvávajúce oživenie či cykly zlepšovania, mnohé rozvíjajúce sa trhové hospodárstva majú neľahké vyhliadky. Očakáva sa, že rast v Číne sa ešte viac spomalí, čo ovplyvní najmä ostatné rozvíjajúce sa a rozvojové hospodárstva a bude mať vplyv na globálne kapitálové toky.

Európske hospodárstvo doteraz dokázalo odolávať týmto rizikám, ale vplyv menej priaznivého vonkajšieho prostredia stále viac cítiť. Opätovný pokles cien energií by mal naďalej priaznivo pôsobiť na kúpnu silu domácností. Príchod nebyvalého počtu utečencov a migrantov viedol k dodatočným verejným výdavkom v dôsledku intenzívnejších opatrení prijímania osôb a iných opatrení súvisiacich s utečencami. Menové podmienky majú zostať veľmi pružné a očakáva sa, že fiškálna politika podporí tento rok oživenie. Negatívne účinky presahovania v dôsledku pomalého rastu mimo EÚ by však mohli byť väčšie než priamy vplyv na obchod. Riziko by mohli predstavovať aj nízke ceny komodít, ak budú viesť k nestabilite vo svetovom hospodárstve. Volatilita finančných trhov sa v poslednom čase výrazne zvýšila. Najmä akcie bánk zaznamenávajú výrazný pokles cien a v prípade niektorých členských štátov sa zvýšili rizikové prirážky štátu.

⁵ COM (2015) 572, Správa o stave energetickej únie za rok 2015; COM (2015) 576, Správa o pokroku opatrení v oblasti klímy.

⁶ Európska hospodárska prognóza, Európska komisia, zima 2016.

⁷ COM (2015) 12.

⁸ COM (2014) 903.

⁹ Európska hospodárska prognóza, Európska komisia, zima 2016.

Oživenie v EÚ je stále pomalé a nestabilné, čo zdôrazňuje potrebu zintenzívniť štrukturálne reformy, podporiť investície a budovať konkurencieschopnejšie hospodárstvo. Oživenie je slabé, či už z historického hľadiska alebo v porovnaní s inými rozvinutými ekonomikami. Hospodársky rast EÚ v tomto roku sa odhaduje na 1,9 % HDP a mal by sa zvýšiť na 2 % v roku 2017. Miery nezamestnanosti v EÚ majú aj naďalej klesať z 9,5 % v roku 2015 na 9 % v roku 2016, pričom tento pokles by mal byť výraznejší v tých členských štátoch, kde boli zavedené reformy trhu práce. Súkromná spotreba by mala zostať hlavným motorom rastu a mali by ju priaznivo ovplyvniť zlepšujúce sa trhy práce a zvyšujúce sa reálne disponibilné príjmy. Keďže oslabenie svetového dopytu znižuje vyhliadky na oživenie založené na vývoze, opätovný rozmach investícií, ktoré sú v súčasnosti na nízkej úrovni, bude mať zásadný význam pre udržanie širšieho hospodárskeho oživenia a zvrátenie klesajúcej tendencie potenciálneho rastu.

3. POKROK TÝKAJÚCI SA ODPORÚČANÍ PRE JEDNOTLIVÉ KRAJINY

V kontexte celkovej makroekonomickej stabilizácie členské štáty dosiahli určitý pokrok pri riešení problémov identifikovaných v odporúčaní pre jednotlivé krajiny vydaných v roku 2015. Zo správ o jednotlivých krajinách za rok 2016 vyplýva, že medziročné napredovanie zostalo na podobnej úrovni. Z dlhodobejšieho hľadiska je jasné, že výsledky vykonávania kľúčových reforiem sa prejavia až po istom čase. Môže to byť spôsobené tak zložitou reformou, ktoré sa majú uskutočniť, napríklad reforma trhov práce a trhov s produktmi, dôchodkových systémov a bankových sektorov, ako aj vnútroštátnymi volebnými kalendármi. V niekoľkých členských štátoch (Dánsko, Estónsko, Írsko, Španielsko, Chorvátsko, Poľsko, Portugalsko a Slovensko) sa uskutočnili v roku 2015 alebo začiatkom roka 2016 parlamentné alebo prezidentské voľby. Takisto sa zmenil počet, ako aj rozsah odporúčaní pre jednotlivé krajiny vydaných v rokoch 2014 a 2015. Komisia predloží svoje celkové posúdenie v máji spolu s návrhom nových odporúčaní pre jednotlivé krajiny.

Celkovo Európa smeruje k splneniu časti cieľov stratégie Európa 2020. Členské štáty sú na dobrej ceste k splneniu cieľov v oblasti zmeny klímy a energetiky, keďže väčšina z nich do roku 2020 pravdepodobne dosiahne svoje ciele v oblasti znižovania emisií, obnoviteľnej energie a energetickej účinnosti. Podľa najnovších dostupných údajov je EÚ aj na dobrej ceste pri plnení cieľov v oblasti vzdelávania, pretože 17 členských štátov už dosiahlo svoje ciele v oblasti predčasného ukončovania školskej dochádzky a 12 dosiahlo svoje ciele, pokiaľ ide o dosiahnuté terciárne vzdelanie. Hoci v mnohých členských štátoch bude veľmi ťažké dosiahnuť cieľ týkajúci sa zamestnanosti, situácia v tejto oblasti sa zlepšila takmer vo všetkých členských štátoch. Miera zamestnanosti sa koncom roka 2015 zvýšila o 1,1 % a dosiahla tak predkrízovú úroveň 70,5 %. Miera zamestnanosti rastie rýchlejšie u žien, hoci rodový rozdiel je stále výrazný. Na zníženie rozdielu v miere zamestnanosti mužov a žien treba vyvinúť ďalšie úsilie. Rovnako sa zvýšili výdavky na výskum a vývoj, vyjadrené ako percento HDP, v približne polovici členských štátov, ale cieľ EÚ sa stále javí ako ťažko dosiahnuteľný. Osobitné problémy pretrvávajú pri dosahovaní cieľa týkajúceho sa chudoby, keďže počet ľudí ohrozených chudobou alebo sociálnym vylúčením v Európe narástol v dôsledku hospodárskej krízy. Najnovšie trendy sú však pozitívnejšie, keďže sa zdá, že počet ľudí ohrozených chudobou alebo sociálnym vylúčením sa znížil vo viac ako polovici členských štátov. Očakáva sa, že v roku 2015 tento trend pokračoval vzhľadom na zlepšené podmienky zamestnávania. V dodatku 2 je prehľad všetkých cieľov stratégie Európa 2020.

4. RIEŠENIE MAKROEKONOMICKÝCH NEROVNOVÁH

EÚ a členské štáty eurozóny dosahujú pokrok pri obnovovaní rovnováhy svojich ekonomík. Niektoré nerovnováhy vznikli v dôsledku krízy, ale mnohé už existovali pred ňou a prispeli k prehĺbeniu účinkov krízy. Nasmerovanie hospodárstiev EÚ na udržateľnú cestu obnovovania rovnováhy je dôležité nielen pre jednotlivé členské štáty, ale aj pre EÚ a eurozónu ako celok, s cieľom dosiahnuť lepšiu odolnosť voči budúcim otrasom a nastúpiť cestu udržateľnejšieho, súdržnejšieho a intenzívnejšieho rastu.

Hĺbkové preskúmania poskytujú komplexnú analýzu nerovnováh existujúcich v členských štátoch. V hĺbkových preskúmaniach sa rozlišuje medzi úpravami spôsobenými cyklickými faktormi a tými, ktoré vyplývajú zo štrukturálnych reforiem, a potvrdzuje, že len úpravy vyplývajúce zo štrukturálnych reforiem poskytujú základ pre udržateľný rast. Vzhľadom na význam obchodných a finančných prepojení medzi krajinami EÚ sa analýza zaoberá aj cezhraničnými dôsledkami obnovenia rovnováhy, pričom poukazuje na potrebu, aby k nemu došlo tak v krajinách s veľkými objemami vonkajších záväzkov, ako aj v krajinách s prebytkom. Naďalej je naliehavo potrebné znížiť úroveň dlhu. Zatiaľ čo v niektorých prípadoch znižovanie verejného alebo súkromného dlhu napreduje, vysoké úrovne týchto dlhov môžu stále zraniteľné hospodárstva vystaviť potenciálnym otrasom. V iných prípadoch môže nízka, ale narastajúca úroveň dlhu signalizovať nárast výskytu slabých miest.

4.1. Obnovenie rovnováhy v EÚ a v eurozóne

Úpravu existujúcich nerovnováh spomaľuje niekoľko faktorov. Utlmený nominálny rast a veľmi nízka úroveň inflácie spomaľujú proces znižovania pákového efektu. Oslabenie svetového dopytu znižuje vyhliadky na oživenie založené na vývoze. Pretrvávajúca vysoká miera nezamestnanosti v niektorých členských štátoch môže znížiť potenciálny rast produkcie, a to aj z dôvodu straty zručností a zamestnateľnosti.

Pri náprave vonkajších nerovnováh sa dosiahol pokrok. V krajinách s vysokými vonkajšími záväzkami sa veľké deficity bežného účtu z obdobia pred krízou výrazne znížili alebo sa zmenili na prebytok. Za pomoci vonkajších faktorov sa vo všeobecnosti zlepšila konkurencieschopnosť v oblasti nákladov. V niektorých členských štátoch existujú dôkazy štrukturálnej úpravy z hľadiska posunu zdrojov smerom k obchodovateľnému sektoru. Bežný účet eurozóny v súčasnosti vykazuje jeden z najväčších svetových prebytkov. Prebytok niekoľkých členských štátov je z hľadiska veľkosti výnimočný a naznačuje, že tak vnútorný dopyt, ako aj investície sú utlmené.

Naďalej sú zdrojom obáv slabé miesta súvisiace so zvýšenými úrovňami dlhu. Vo väčšine krajín napreduje proces ozdravovania súvah, pričom v sektore domácností a podnikov dochádza k znižovaniu pákového efektu. To sa však často viaže na znižovanie výdavkov. V niektorých krajinách úroveň súkromného dlhu vo vzťahu k HDP klesla v dôsledku silného oživenia rastu. Stav záväzkov zostáva na historicky vysokej úrovni vo viacerých členských štátoch. V krajinách, kde má tlak znižovania pákového efektu vplyv na oživenie a kde znižuje perspektívu investícií a spotreby, sa treba ešte viac zamerať na vytváranie podmienok na zlepšenie produktivity a konkurencieschopnosti, aby sa obmedzil vplyv znižovania pákového efektu na rast a zamestnanosť.

Bankový sektor zvýšil svoju kapitalizáciu, avšak tlaky spojené so zhoršenou kvalitou úverov a aktív a s nízkou ziskovosťou pretrvávajú. Banky dosiahli značný pokrok pri úprave svojich súvah a bankové inštitúcie sú vo všeobecnosti dostatočne kapitálovo vybavené a likvidné. Zároveň v dôsledku kombinácie niekoľkých faktorov bankový sektor v niektorých krajinách stále zaznamenáva vysoký podiel nesplácaných úverov a zlú kvalitu aktív. Ak sa tieto nedostatky

nebudú riešiť, môžu viesť k utlmeniu úverového rastu a neoptimálnemu pridelovaniu úverov. Nízky rast a nízka úroková sadzba majú navyše vplyv na zisky v bankovom sektore.

Štrukturálne reformy sú potrebné na uľahčenie prerozdelenia zdrojov medzi podniky, sektory a regióny, aby sa zvýšila produktivita, konkurencieschopnosť a udržateľná zamestnanosť. Členské štáty musia zlepšiť prerozdelenie dostupných zdrojov tak, že ich presunú do obchodovateľných sektorov a najproduktívnejších podnikov pôsobiacich v každom odvetví hospodárstva. Môžu pri tom pomôcť reformy otvárajúce trhy s produktmi a so službami, ktoré by posilnili aj vnútorný trh EÚ, a štrukturálne reformy, ktoré by odstránili prekážky voľného pohybu tovaru a služieb.

4.2. Vykonávanie postupu pri makroekonomickej nerovnováhe

Komisia zlepšila transparentnosť postupu pri makroekonomickej nerovnováhe. V posúdeniach v správach pre jednotlivé krajiny sa odrážajú záväzky obsiahnuté v oznámení Komisie s názvom Na ceste k dobudovaniu úplnej hospodárskej a menovej únie¹⁰, najmä väčšia transparentnosť pri vykonávaní tohto postupu. Zistenia hĺbkových preskúmaní sú v správach o jednotlivých krajinách prezentované účinnnejšie prostredníctvom súhrnných tabuliek, v ktorých sa opisujú zdroje nerovnováh a uvádzajú hlavné zistenia týkajúce sa vývoja príslušných ekonomických premenných, reakcie v oblasti príslušnej politiky a zostávajúcich nedostatkov politiky. Okrem toho útvary Komisie vydajú príručku, ktorá bude jednotným dokumentom so všetkými relevantnými informáciami o postupe pri makroekonomickej nerovnováhe.

Komisia zjednodušuje a stabilizuje kategórie makroekonomických nerovnováh. S cieľom zabezpečiť účinnejšiu a jednoduchšiu komunikáciu boli kategórie makroekonomických nerovnováh tento rok zjednodušené z existujúcich šiestich na štyri: žiadne nerovnováhy, nerovnováhy, nadmerné nerovnováhy a nadmerné nerovnováhy, pre ktoré existujú nápravné opatrenia. Tieto kategórie zostanú v nasledujúcich rokoch stabilné. V prípade nerovnováh alebo nadmerných nerovnováh sa spustí osobitné monitorovanie, ktoré sa bude upravovať podľa závažnosti súvisiacich výziev. Odporúčania pre jednotlivé krajiny sa prispôbia tak, aby zohľadňovali povahu nerovnováh v kontexte reformných opatrení navrhnutých členskými štátmi v rámci národných programov reforiem.

Tabuľka 1: Kategorizácia nerovnováh v rámci postupu pri makroekonomickej nerovnováhe

Predchádzajúce kategórie	Zjednodušené kategórie
Žiadne nerovnováhy	Žiadne nerovnováhy
Nerovnováhy, ktoré si vyžadujú politické opatrenia a monitorovanie	
Nerovnováhy, ktoré si vyžadujú rozhodné politické opatrenia a monitorovanie	Nerovnováhy
Nerovnováhy, ktoré si vyžadujú rozhodné politické opatrenia a osobitné monitorovanie	
Nadmerné nerovnováhy, ktoré si vyžadujú rozhodné politické opatrenia a osobitné monitorovanie	Nadmerné nerovnováhy
Nadmerné nerovnováhy, pre ktoré existujú nápravné opatrenia*	Nadmerné nerovnováhy, pre ktoré existujú nápravné opatrenia

*Kategória „nadmerné nerovnováhy, pre ktoré existujú nápravné opatrenia“ si vyžaduje začatie postupu pri nadmernej nerovnováhe podľa nariadenia (EÚ) č. 1176/2011.

¹⁰ COM (2015) 600.

V hĺbkových preskúmaniach boli zohľadnené aj účinky presahovania do iných krajín a systémové problémy. Identifikácia a posúdenie makroekonomických nerovnováh zohľadňuje skutočnosť, že na riešenie nerovnováh pri súčasnej podpore oživenia je potrebný koordinovaný prístup na úrovni eurozóny. Postup pri makroekonomickej nerovnováhe je zameraný na prevenciu a nápravu makroekonomických nerovnováh, ktoré by mohli byť škodlivé pre samotnú krajinu, eurozónu alebo EÚ. Vo svojej správe o mechanizme varovania na rok 2016¹¹ uverejnenej spolu s ročným prieskumom rastu na rok 2016 Komisia usúdila, že 18 členských štátov by malo byť predmetom hĺbkového preskúmania s cieľom podrobnejšie posúdiť závažnosť možných nerovnováh.

Nerovnováhy existujú v menšom počte členských štátov ako v minulom roku. Pri 18 členských štátoch, ktoré boli predmetom ďalšej analýzy, hĺbkové preskúmania ukázali, že v šiestich z nich neexistujú žiadne nerovnováhy, v siedmich existujú nerovnováhy a v piatich existujú nadmerné nerovnováhy. Pokiaľ ide o Chorvátsko a Portugalsko, Komisia preskúma svoje posúdenie v máji, pričom zohľadní mieru ambicióznosti ich národných programov reforiem. V dodatku 3 sú zhrnuté zistenia hĺbkových preskúmaní podľa členských štátov.

Tabuľka 2: Výsledky hĺbkových preskúmaní na rok 2016 (zjednodušené kategórie)

Žiadne nerovnováhy	BE, EE, HU, AT, RO, UK
Nerovnováhy*	DE, IE, ES, NL, SI, FI, SE
Nadmerné nerovnováhy*	BG, FR, HR, IT, PT

*Kategórie „nerovnováhy“ a „nadmerné nerovnováhy“ si vyžadujú osobitné monitorovanie, ktoré sa prispôsobí v závislosti od závažnosti týchto výziev.

V rámci zjednodušených kategórií postupu pri makroekonomickej nerovnováhe bude dohľad zahŕňať osobitné monitorovanie všetkých členských štátov, ktorých sa nerovnováhy a nadmerné nerovnováhy týkajú. Osobitným monitorovaním by sa mal zabezpečiť zvýšený dohľad nad reakciou v príslušnej oblasti politiky na zistené nerovnováhy, a to prostredníctvom zintenzívneného dialógu s vnútroštátnymi orgánmi, misíí expertov a pravidelných správ o pokroku, ktoré sa prerokujú so všetkými členskými štátmi. Takéto kontakty pomôžu aj pri monitorovaní vykonávania odporúčaní pre jednotlivé krajiny v príslušných členských štátoch. Monitorovanie sa môže líšiť v závislosti od presnej povahy nerovnováhy. Krajiny, v ktorých existujú nadmerné nerovnováhy budú spravidla podliehať prísnejšiemu monitorovaniu. Krajiny v kategórii „nadmerné nerovnováhy, pre ktoré existujú nápravné opatrenia“ budú podliehať postupu pri nadmernej nerovnováhe, ktorý zahŕňa odporúčania v oblasti príslušnej politiky na nápravu nerovnováh a nadväzujúce kroky prostredníctvom plánu nápravných opatrení.

¹¹ COM (2015) 691.

5. REFORMY V ČLENSKÝCH ŠTÁTOCH

Vo väčšine členských štátov sa dosiahol pokrok pri uskutočňovaní reforiem. Toto reformné úsilie je potrebné udržať a posilniť s cieľom pripraviť ekonomiky na otrasy v budúcnosti a budovať konkurencieschopnosť. Od rýchlosti a efektívnosti prijímania a vykonávania reforiem závisí, či bude oživenie solídne a udržateľné. Finančné prostriedky EÚ, a najmä európske štrukturálne a investičné fondy, sa môžu a mali by sa využívať na uľahčenie zavádzania reforiem. Hoci v minuloročných odporúčaniach pre jednotlivé krajiny boli identifikované otázky, ktoré stáli v centre diskusií o hospodárskej a sociálnej politike v členských štátoch, správy o jednotlivých krajinách vo viacerých prípadoch poukazujú na nový vývoj, ako je napríklad prílev migrantov a utečencov.

Kvalitatívne aspekty reforiem sú dôležité pre ich úspech. Efektívne pridelovanie zdrojov v prospech produktívnejších podnikov by zvýšilo miery produktivity a rastu. Okrem toho by sa tak zvýšili investície efektívnejších podnikov, čím by sa posilnil dlhodobý rastový potenciál hospodárstiev členských štátov. Trvá dlhšie, kým reformy na trhoch s produktmi a so službami a na trhoch práce prinesú výsledky. Potom však vedú k takémuto prerozdeleniu zdrojov, aktivovaniu investícií a modernizácii produktívnej základne hospodárstva EÚ.

Reformy na úrovni členských štátov sú potrebné na doplnenie reforiem vykonávaných na úrovni EÚ. Na úrovni EÚ sa dohodol celý rad politických reforiem a nástrojov, ktorých cieľom je zabezpečenie lepšieho podnikateľského prostredia a istejšieho a stabilnejšieho regulačného rámca, napríklad stratégia pre jednotný trh, digitálny jednotný trh, energetická únia, únia kapitálových trhov, balík predpisov o obehovom hospodárstve a program lepšej právnej regulácie. V nasledujúcom oddiele sa opisuje pokrok dosiahnutý členskými štátmi v napredovaní reforiem v oblastiach, ktoré sú uvedené v minuloročných odporúčaniach pre jednotlivé krajiny.

5.1. *Opätovné naštartovanie investícií*

Zlepšovanie investičných podmienok si vyžaduje činnosť na viacerých frontoch. Treba prilákať viac súkromných finančných prostriedkov na investície do reálnej ekonomiky, ako aj zabezpečiť dobrú kvalitu verejných investícií. V súlade s Investičným plánom pre Európu platí, že na to, aby investície začali viac prispievať k rastu a tvorbe pracovných miest, je potrebné zlepšiť rizikové financovanie, vytvoriť lepšie investičné prostredie a vypracovať investičné projekty, ktoré majú lepšiu štruktúru a sú viditeľnejšie. Komisia už zaviedla viacero reforiem na európskej úrovni s cieľom podporiť investície, ako napríklad návrh v rámci Solventnosti II. Útvary Komisie podrobne uviedli aj hlavné investičné výzvy v každom členskom štáte¹². Patria sem regulačné a administratívne prekážky, verejné obstarávanie, zdaňovanie, súdne systémy, prístup k financovaniu a rámce pre platobnú neschopnosť, vzdelávanie a zručnosti a sektorové nariadenia. Okrem toho Komisia zistila, že treba zabezpečiť prístup k väčším a diverzifikovanejším zdrojom financovania a rozšíriť priority nad rámec tradičnej infraštruktúry aj na ľudský kapitál a súvisiace sociálne investície.

---

¹² SWD (2015) 400.

Investície zatiaľ nezačali pôsobiť ako silný motor oživenia.¹³ Členské štáty sa vyzývajú, aby vytvorili prostredie, ktoré podporuje investície – odstránením úzkych miest, zabezpečením vyššej predvídateľnosti regulačného rámca, posilnením jednotného trhu, určením stabilného zoznamu projektov a zabezpečením koordinácie a plánovania na všetkých administratívnych úrovniach. Väčšina členských štátov stále pociťuje negatívny vplyv finančnej krízy na investície, zatiaľ čo niektoré zaznamenali určité posuny v relatívnej bilancii medzi verejnými investíciami a súkromnými alebo podnikovými investíciami. Írsko je príkladom členského štátu, kde po rozsiahlom a zložitom procese úprav zohrávajú silné súkromné investície ústrednú úlohu pri oživení hospodárstva.

Fondy EÚ naďalej zohrávajú kľúčovú úlohu vo viacerých členských štátoch. V Bulharsku, Českej republike, Estónsku, Chorvátsku, Lotyšsku, Litve, Maďarsku, na Malte, v Poľsku, Portugalsku, Rumunsku, Slovinsku a na Slovensku predstavujú fondy EÚ veľký podiel investícií. Komisia úzko spolupracuje s členskými štátmi na zlepšovaní spôsobu, akým sa tieto finančné prostriedky investujú a riadia. Miery absorpcie možno zvýšiť posilnením administratívnych kapacít vnútroštátnych a regionálnych správ a technickej pomoci, čo prispeje aj k optimálnemu kombinovaniu rôznych fondov EÚ.

V rámci viacročného finančného rámca na roky 2014 – 2020 sú európske štrukturálne a investičné fondy úzko spojené s cieľmi stratégie Európa 2020 a makroekonomickými problémami identifikovanými v odporúčaniach pre jednotlivé krajiny. Úrovně absorpcie sú dôležité, ale je potrebné zabezpečiť aj to, aby sa finančné prostriedky EÚ pri riešení hospodárskych a sociálnych výziev v členských štátoch využívali čo najúčinnšie. V dôsledku oneskoreného programovania niektorých finančných prostriedkov je teraz potrebné vyvinúť mimoriadne úsilie, aby sa zabezpečilo rýchlejšie a bezproblémové vyplácanie. Niektoré členské štáty ešte stále musia splniť ex ante kondicionality, v opačnom prípade môže Komisia pozastaviť priebežné platby na priority dotknutých programov. Financovanie v rámci Európskeho fondu pre strategické investície, programu Horizont 2020, Nástroja na prepájanie Európy (vrátane viac ako 4,1 miliardy EUR len pre samotný sektor dopravy) a v rámci iných priamo riadených fondov EÚ dopĺňa európske štrukturálne a investičné fondy a tieto možnosti by sa mali optimálne kombinovať. V rokoch 2014 až 2020 je pre členské štáty k dispozícii z európskych štrukturálnych a investičných fondov viac než 450 miliárd EUR na financovanie inteligentného a udržateľného rastu, konkurencieschopnosti a súdržnosti.

V mnohých členských štátoch napriek určitému pokroku stále existujú prekážky brániace investíciám v niektorých kľúčových odvetviach. Platí to najmä pre služby, sieťové odvetvia a stavebníctvo. Relatívne priaznivé podnikateľské prostredie v členských štátoch, ako sú Estónsko a Spojené kráľovstvo, má stimulačný účinok na investície. Pre viaceré členské štáty sú však charakteristické prekážky brániace investíciám vo forme administratívnej záťaže, byrokracie, neefektívnosti verejnej správy, právnej neistoty alebo meniaceho sa legislatívneho prostredia a nedostatočnej transparentnosti, čo bráni boju proti korupcii. Vo viacerých členských štátoch sa zistili ťažkopádne alebo zdĺhavé postupy pri veľkých projektoch. Tieto môžu spôsobiť prekážky vstupu na trh alebo usadenia sa, napríklad v oblasti maloobchodu a odborných služieb. V niektorých členských štátoch brzdí investície aj zložitý prístup k financiám.

---

¹³ Európska hospodárska prognóza, Európska komisia, zima 2016.

Obnovenie poskytovania úverov do reálnej ekonomiky

Finančný sektor pokračuje v uvoľňovaní úverových podmienok. Napriek zníženému úverovému rastu v krajinách, v ktorých prebieha znižovanie pákového efektu, v oblasti ponuky úverov dochádza k pozitívnemu vývoju. Z prieskumu Európskej centrálnej banky zameraného na poskytovanie úverov z januára 2016¹⁴ vyplýva, že banky hlásili pokračujúce čisté uvoľňovanie podmienok poskytovania úverov podnikom a domácnostiam na kúpu nehnuteľností, ako aj spotrebiteľských úverov. Hospodárska súťaž zostala hlavným faktorom stimulujuúcim zmiernenie podmienok bánk, pokiaľ ide o poskytovanie úverov podnikom. Banky aj naďalej zmiernovali podmienky pre nové úvery vo všetkých kategóriách úverov, najmä pre podniky. Pokrok, ktorý sa dosahuje v oblasti posilňovania bánk, pôsobí pozitívne aj na uvoľňovanie úverových podmienok.

Určitý pokrok nastal aj v zlepšovaní prístupu k financiám. Viaceré členské štáty zaviedli alebo zintenzívnili iniciatívy na zlepšenie prístupu k financovaniu. Maďarsko zaviedlo schému „Financovanie v prospech rastu“. Prebieha aj niekoľko iniciatív na zlepšenie prístupu malých a stredných podnikov k finančným prostriedkom, predovšetkým prostredníctvom využívania fondov EÚ. Napríklad Portugalsko sprístupnilo zdroje na investovanie do základného imania a rizikového kapitálu prostredníctvom Európskych štrukturálnych fondov a vnútroštátnych fondov. Malta kombinuje miestne financovanie s financovaním EÚ s cieľom poskytnúť MSP daňové úvery, granty alebo finančné záruky.

Vo viacerých členských štátoch boli zlepšené rámce pre platobnú neschopnosť. Chorvátsko zrevidovalo právne predpisy v oblasti platobnej neschopnosti právnických a fyzických osôb. Írsko zaviedlo zmeny rámca pre platobnú neschopnosť s cieľom zvýšiť využívanie režimov platobnej neschopnosti a bankrotu fyzických osôb. Španielsko zaviedlo nový rámec pre platobnú neschopnosť fyzických osôb a zabezpečilo, aby boli konkurzné konania podnikov a mimosúdne postupy pružnejšie.

5.2. *Uskutočňovanie štrukturálnych reforiem zameraných na modernizáciu hospodárstiev*

V ročnom prieskume rastu na rok 2016 Komisia zdôraznila účinnú koordináciu medzi členskými štátmi zameranú na vyššiu produktivitu a vzostupnú konvergenciu; potrebu zaistiť rovnováhu medzi pružnosťou a istotou v politikách trhu práce a na potrebu integrovanejších a konkurencieschopnejších trhov s produktmi a so službami.

Zamestnanosť a sociálna politika

Zamestnanosť sa v súčasnosti zvyšuje v rámci EÚ, ako aj v rámci eurozóny. Nezamestnanosť vrátane nezamestnanosti mladých ľudí klesá. Dlhodobá nezamestnanosť napriek tomu v roku 2015 v porovnaní s rokom 2014 stále rástla, aj keď v priebehu roka sa zaznamenalo postupné znižovanie. Dlhodobá nezamestnanosť sa týka 10,5 milióna ľudí a predstavuje 48 % celkovej miery nezamestnanosti. Nezamestnanosť mladých ľudí je na úrovni 20 %, čo znamená, že 4,5 milióna mladých ľudí je nezamestnaných. V niektorých členských štátoch mnohí mladí ľudia opúšťajú krajinu. V Grécku, Španielsku, Chorvátsku a Taliansku nezamestnanosť mladých ľudí dosahuje približne 40 % alebo viac. Okrem toho vo viacerých členských štátoch je vysoká miera mladých ľudí, ktorí nie sú zamestnaní, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy (viac ako 20 % v Bulharsku a Taliansku).

---

¹⁴ Európska centrálna banka, Prieskum úverovej aktivity bánk v eurozóne, štvrtý štvrt'rok 2015, január 2016.

S cieľom posilniť konkurencieschopnosť EÚ je dôležité, aby reálne mzdy zo strednodobého hľadiska naďalej zodpovedali vývoju produktivity. Niektoré krajiny vynaložili úsilie na zlepšenie reakcieschopnosti svojich trhov práce a na uľahčenie rastu podnikov. Zahŕňalo to zrušenie niektorých pravidiel uplatňovania prahových hodnôt pre podniky a zlepšenie predvídateľnosti výsledkov pracovných sporov, čo môže podnikom uľahčiť počiatočné prijímanie pracovníkov. Celkovo bol zosúladený vývoj miezd s úrovňou produktivity v EÚ, ale v niekoľkých členských štátoch bol pokrok v tejto oblasti obmedzený. V súlade s odporúčaniami pre jednotlivé krajiny na rok 2015 boli uzatvorené medziodvetvové dohody o zmiernení mzdových požiadaviek vo Fínsku na obdobie rokov 2014 – 2015 a v Španielsku na obdobie rokov 2015 – 2017. V Írsku boli zavedené nové mechanizmy na stanovenie minimálnej mzdy a v Nemecku bola zavedená povinná národná minimálna mzda.

Je potrebné vyvinúť ďalšie úsilie v boji proti segmentácii trhov práce. Zníženie regulačného rozdielu medzi zmluvami na dobu neurčitú a neštandardnými zmluvami môže podporiť prechod k zmluvám na dobu neurčitú a podnecovať vytváranie stabilných pracovných miest, čo môže motivovať tak zamestnávateľov, ako aj zamestnancov, aby investovali do zručností a celoživotného vzdelávania. V roku 2015 reformy v tejto oblasti pokračovali v súlade s odporúčaniami pre jednotlivé krajiny, najmä v tých krajinách, v ktorých existuje značná dualita trhu práce, ako napr. v Taliansku a Poľsku. V rámci komplexnej reformy trhu práce Taliansko zjednodušilo zmluvné mechanizmy a pracovnoprávne postupy a obmedzilo návrat do zamestnania po nespravodlivom prepustení z práce.

Záruka pre mladých ľudí, ktorá sa v súčasnosti vykonáva tretí rok, prináša výsledky. Situácia mladých ľudí v EÚ sa zlepšuje a snaha o zlepšenie prechodu zo školy do zamestnania sa zintenzívnila, a to aj prostredníctvom včasnej aktívacie a dosahu zameraného na tých, ktorí nie sú zamestnaní, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy. Medzi hlavné výsledky tohto úsilia patrí zlepšený dosah, podpora pre mladých ľudí pomocou vhodne prispôbených verejných služieb zamestnanosti, lepšie vytváranie nástrojov aktívneho trhu práce pre mladých ľudí a dôraznejšie zameranie na kvalitu učňovskej prípravy. Urýchlili sa reformy v kontexte záruky pre mladých ľudí, najmä v členských štátoch, ktoré čelia významným výzvam, ako napríklad Taliansko a Portugalsko, a v tých členských štátoch, ktoré dostávajú finančnú podporu EÚ, s ktorou je možné riešiť inovačné, rozsiahle opatrenia a štrukturálne reformy.

Hoci sa dosiahol pokrok pri návrate nezamestnaných na trh práce, sú potrebné ďalšie reformy aktívnych politik trhu práce. Niekoľko členských štátov, ako sú Španielsko, Francúzsko, Lotyšsko a Fínsko, prijalo nové aktívne opatrenia zacielené na dlhodobo nezamestnaných. Taliansko začína reformovať riadenie aktívnych politik trhu práce a posilňovať väzby s pasívnymi politikami. Niektoré ďalšie výzvy však zostávajú nevyriešené, ako je napr. nedostatočná koordinácia medzi službami zamestnanosti a sociálnymi službami, nedostatočné zapojenie zamestnávateľov a partnerstvá s nimi, pomerne nízke miery účasti na opatreniach aktívnej politiky trhu práce a nedostatočné financovanie týchto opatrení. Okrem toho niektoré krajiny neposkytujú individualizovaný prístup, ktorý sa zakladá na vytváraní profilov, zosúladovaní ponúkaných a požadovaných zručností či intenzívnom poradenstve. Odporúčanie týkajúce sa integrácie dlhodobo

nezamestnaných na trhu práce, ktoré Rada prijala v decembri 2015¹⁵, ponúka členským štátom usmernenia o zintenzívnení úsilia pri riešení dlhodobej nezamestnanosti.

Chudoba si vyžaduje komplexnú politickú reakciu. Vo viacerých členských štátoch sa podnikli alebo sa podnikajú kroky, pokiaľ ide o sociálnu pomoc, a najmä o primeranosť a/alebo pokrytie minimálneho príjmu. Vzhľadom na to, že podpora príjmu by sa mala kombinovať s primeraným zosúladením ponuky s potrebami trhu práce, zavádzajú sa aj rôzne finančné a nefinančné stimuly na uľahčenie návratu na trh práce. Patrí medzi ne koncepcia systémov dávok v nezamestnanosti v Dánsku a Taliansku a dávky podpory v zamestnanosti na Malte. V záujme rovnováhy medzi cieľmi znižovania chudoby a zvyšovania účasti na trhu práce sa niektoré členské štáty, ako napr. Spojené kráľovstvo, snažia zjednodušiť rôzne dávky a začleniť ich do širších systémov. Pre obavy súvisiace s dôsledkami narastajúceho počtu detí žijúcich v chudobe niektoré členské štáty zvýšili zodpovedajúce sociálne dávky. Pokiaľ ide o začlenenie Rómov, v príslušných členských štátoch sa dosiahol obmedzený pokrok.

Úspešná integrácia migrantov a utečencov v niektorých členských štátoch si vyžaduje osobitnú pozornosť. Vysoký prílev migrantov a utečencov za posledný rok je hlavnou výzvou pre mnohé členské štáty, ako aj pre EÚ. Je však zároveň príležitosťou, predovšetkým pre členské štáty, ktoré čelia demografickým zmenám. Skúsenosti s predchádzajúcimi tokmi utečencov naznačujú, že utečenci môžu čeliť väčším ťažkostiam pri začleňovaní do trhu práce než priemerní štátni príslušníci tretích krajín. Úspešná integrácia si okrem iného vyžaduje včasné posúdenie zručností, rýchle uznávanie kvalifikácií a primerané jazykové vzdelávanie s cieľom zabezpečiť včasný a účinný prístup na trh práce, k zdravotnej starostlivosti a bývaniu. Vzhľadom na vysoký podiel detí a mladých ľudí (približne 26 %) je potrebné najmä rýchlo prispôbiť vzdelávacie systémy a ponúkať prispôbené programy základných a jazykových zručností. Úspešná integrácia žien si vyžaduje osobitnú pozornosť.

Výkonnosť systémov vzdelávania a odbornej prípravy je v mnohých členských štátoch stále problematická. Hoci podiel osôb s predčasne ukončenou školskou dochádzkou sa znížil v priemere na 11,1 %, v deviatich členských štátoch stále prekračuje hlavný cieľ stratégie Európa 2020, ktorý je 10 %. Tieto štrukturálne nedostatky ohrozujú rastový potenciál Európy. Mnohé členské štáty pracujú na stratégiách v oblasti zručností a vykonávajú štrukturálne reformy svojich systémov vzdelávania. Česká republika prijala reformu vysokoškolského vzdelávania a Bulharsko prijalo zákon o predškolskom a školskom vzdelávaní, ktorý poskytuje ucelený právny rámec na zlepšenie kvality a rovnosti vzdelávania na primárnej a sekundárnej úrovni. Taliansko zaviedlo školskú reformu zameranú na zvýšenie autonómie škôl, zavedenie prvkov zásluhovosti do odmeňovania učiteľov a zlepšenie systému prijímania učiteľov.

Daňové zaťaženie práce by sa malo ďalej znižovať. Mnohé členské štáty prijali opatrenia na zníženie zdanenia práce. Napríklad Estónsko a Francúzsko prijali kroky na zníženie zdanenia práce osôb s nízkym príjmom. Okrem toho boli zavedené reformy zdanenia práce v niektorých členských štátoch vyznačujúcich sa vysokou mierou nezamestnanosti, ako napríklad v Belgicku, Španielsku a Taliansku. Daňovo-odvodové zaťaženie, najmä v prípade nízkych príjmov, je v mnohých členských štátoch naďalej vysoké a v niektorých krajinách sa dokonca zvýšilo.

---

¹⁵ Dokument Rady 14361/15.

Regulačné prostredie viac podporujúce podnikanie a zamestnanosť podnikní súkromné investície. Zlepšenie postupov verejnej správy, odstránenie korupcie, zavádzanie transparentnosti a jednoduché a predvídateľné predpisy prispieva k zvyšovaniu konkurencieschopnosti, rastu a vytváraniu pracovných miest. V tomto smere možno hovoriť o pokroku. Taliansko prijalo opatrenia na ďalšie reformovanie a zrýchlenie konkurzných konaní pri zabavení majetku. Francúzsko pokračuje vo vykonávaní ambiciózneho programu zjednodušenia, ktorý doteraz obsahuje viac ako 600 opatrení, z ktorých bola doteraz uskutočnená približne jedna tretina. Chorvátsko dosiahlo určitý pokrok pri zlepšovaní rámca týkajúceho sa fázy pred platobnou neschopnosťou a platobnej neschopnosti pre podnikateľské subjekty. Malta zaviedla viacero nových technologických a procedurálnych systémov na zníženie byrokracie a obmedzenie prietahov na občianskoprávných súdoch. V Lotyšsku sa dosiahol výrazný pokrok v oblasti rámcov pre mediáciu a arbitráž. Kvalita, nezávislosť a efektívnosť súdnictva zostáva v niektorých členských štátoch výzvou, aj keď reformy súdnictva v Taliansku, Lotyšsku a Slovinsku dosiahli určitý pokrok.

Existuje priestor na ďalšie zníženie byrokracie, a to tak posilnením administratívnej efektívnosti, ako aj kvality právnych predpisov. Prietahy pri postupoch udeľovania licencií sú aj naďalej značné a viac ako dve tretiny členských štátov stále od začínajúcich podnikov požadujú pri založení poplatok presahujúci strop 100 EUR, ktorý sa navrhuje v iniciatíve „Small Business Act“. Štrukturálne reformy sa často oneskorujú následkom nedostatku vykonávacích kapacít a nestabilných inštitucionálnych štruktúr. Efektívnosť verejných investícií často brzdia nedostatky súvisiace s posudzovaním projektov, obstarávaním, realizáciou a slabou koordináciou medzi rôznymi úrovňami verejnej správy. Zabezpečenie moderných a dobre integrovaných služieb elektronickej verejnej správy pre podniky zostáva v mnohých členských štátoch stále problémom.

Verejné obstarávanie je stále oblasťou, ktorá si vyžaduje ďalšie zlepšenie. Pre niektoré členské štáty zostávajú nedostatky vo verejnom obstarávaní jedným z hlavných príčin nezrovnalostí zistených pri auditoch využívania európskych štrukturálnych a investičných fondov. Tieto nedostatky majú odrádzajúci účinok na investovanie a správne fungovanie jednotného trhu. Verejné obstarávanie je oblasťou, v ktorej existujú obavy z korupcie.

Investície do energetiky a dopravných sietí prispievajú k integrovaným a lepšie fungujúcim trhom, vyššej bezpečnosti dodávok energie a sú nevyhnutné pre prechod na nízkouhlíkové hospodárstvo. Dokončenie elektrických a plynových prepojovacích vedení medzi Španielskom a Francúzskom bude napríklad kľúčové pre zaistenie bezpečnosti dodávok energie a zlepšovanie fungovania trhov s energiou. Investície do kapacity prenosu elektrickej energie, ako aj do plynových prepojovacích vedení s pobaltskými štátmi a medzi nimi pokračujú aj s cieľom integrácie týchto členských štátov do európskych sietí a trhov s energiou. Nedávnym dobudovaním elektrických spojení medzi tromi pobaltskými štátmi a Poľskom, Fínskom a Švédskom sa dosiahla miera prepojenia vo výške približne 25 %, pričom prebiehajú ďalšie investície do prepojovacích vedení medzi pobaltskými štátmi. Španielsko zriadilo fond na zlepšenie pozemného prístupu k námorným prístavam.

Modernizácia hospodárstva EÚ si vyžaduje odstránenie infraštruktúrnych nedostatkov v digitálnych komunikačných sieťach. Očakávaný nárast dopytu po vysokokvalitných komunikačných sieťach by nemal byť zdržiavaný oneskorenou reakciou na strane ponuky. V niektorých členských štátoch bude aj napriek značnému úsiliu o zlepšenie pokrytia novej generácie sietí komunikačnej infraštruktúry ťažké splniť cieľ digitálnej agendy, ktorým je pokrytie sietí novej generácie s rýchlosťou 30 Mbps alebo viac dostupné všetkým do roku 2020.

Reformy trhov s výrobkami a službami

V mnohých členských štátoch EÚ zostáva počet obmedzení v sektoroch služieb nad'alej vysoký. Podľa najnovších odhadov Komisie sprevádzajúcich uverejnenie stratégie jednotného trhu¹⁶ majú regulačné obmedzenia preukázateľne nepriaznivý vplyv na investície, rast a zamestnanosť.

Výsledky európskeho semestra v tejto oblasti dokazujú, že reformy sa vyplácajú. OECD¹⁷ odhadla, že štrukturálne reformy uskutočnené v Taliansku v roku 2012 by mali zvýšiť HDP o 1,5 percentuálneho bodu päť rokov po ich zavedení. Mnohé z týchto reforiem reagovali na odporúčania, ktoré boli adresované Taliansku v kontexte európskeho semestra. Iné reformy priniesli viditeľné výsledky rýchlejšie. V reakcii na odporúčania adresované Španielsku v roku 2012 sa zaviedli expresné licencie na otvorenie obchodných prevádzok, ktoré viedli k otvoreniu dodatočných 7 000 prevádzok v prvom polroku 2013.

Správy o jednotlivých krajinách poukazujú na pozitívny, ale stále pomalý pokrok pri reformovaní trhov so službami v mnohých členských štátoch. Prínos sektora služieb pre podniky k produktivite výrobného odvetvia aj iných odvetví služieb je veľmi dôležitý pre modernizáciu hospodárstiev EÚ. Osobitnú pozornosť si zasluhuje stupeň a množstvo obmedzení, ktoré existujú na trhoch s odbornými službami pre podniky, najmä v inžinierskych službách, účtovníctve, architektúre a právnych službách.

Reformy odborných služieb môžu priniesť konkrétne výsledky, ale napredujú obzvlášť pomaly. Slovinsko v reakcii na odporúčania z roku 2011 prijalo v roku 2012 program zameraný na dereguláciu regulovaných profesií. Slovinsku boli v nasledujúcich rokoch adresované ďalšie odporúčania, čo viedlo v súčasnosti k úplnej deregulácii alebo zjednodušeniu prístupu k regulovaným profesiám v niekoľkých odvetviach (stavebníctvo, maloobchod, cestovný ruch). Poľsko začalo v roku 2012 postupný a rozsiahly proces reforiem regulovaných profesií. Tieto reformy zahŕňajú 248 povolání a pri väčšine z nich sa existujúce prekážky čiastočne zrušili, pričom pri 70 z nich sa obmedzenia zrušili úplne. Poľsko prijalo tretí a posledný balík tejto deregulačnej reformy v roku 2015. Írsko v nadväznosti na odporúčanie pre jednotlivé krajiny z roku 2014 týkajúce sa právnych služieb dosiahlo do konca roku 2015 značný pokrok, keďže prijalo právne predpisy na otvorenie týchto trhov.

Odvetvie stavebníctva môže významne prispieť ku konsolidácii oživenia, ale na to sú potrebné reformy. Oživenie odvetvia po kríze sa ukazuje zdĺhavé a zložité a reformy by prispeli k jeho opätovnému naštartovaniu, hoci neutržateľná úroveň pred krízou by sa nemala brať ako referenčná hodnota. Komisia vykonala v roku 2015 hĺbkové preskúmanie prekážok v odvetví stavebníctva, v ktorom sa potvrdili značné rozdiely v prístupe k jednotlivým členským štátom.

V posledných rokoch sa Dánsku, Nemecku, Litve, Poľsku, Slovensku a Švédsku adresovali odporúčania pre jednotlivé krajiny týkajúce sa odvetvia stavebníctva, ktorých cieľom bolo odstrániť regulačné obmedzenia. Pokrok je zatiaľ obmedzený. Od júna 2015 zjednodušuje v Poľsku nový stavebný zákon administratívne povinnosti týkajúce sa výstavby. Vyriešil však len niekoľko problémov. Vo Švédsku sa vytvorila vyšetrovacia komisia na vyšetrenie hospodárskej súťaže v odvetviach bytovej výstavby a stavebných materiálov a na vypracovanie návrhov na jej zlepšenie. Na Slovensku sa

¹⁶ COM (2015) 550.

¹⁷ OECD, Italy. Structural Reforms: Impact on Growth and Employment (Štrukturálne reformy: vplyv na rast a zamestnanosť). Február 2015.

v septembri 2015 prijala novelizácia stavebného zákona s cieľom zjednodušiť administratívne postupy získavania územných rozhodnutí a stavebných povolení.

Zintenzívnenie reforiem na zníženie regulačných prekážok v odvetví maloobchodu by malo výrazne pozitívny vplyv. Zvýšením konkurenčných tlakov na základe zníženia prekážok by sa zlepšila trhová štruktúra a investičná dynamika, čo by viedlo k tomu, že na trh vstúpia efektívnejšie a inovačné firmy. Spotrebitelia by mohli mať výhody plynúce z nižších cien, väčšej rozmanitosti, inovácií a vyššej kvality, čím by sa podporila spotreba.

Členské štáty celkovo dosiahli určitý pokrok pri zlepšovaní regulačného prostredia v odvetví maloobchodu, ale treba vynaložiť ešte viac úsilia. Existuje najmä priestor na zlepšenie podmienok zakladania podnikov. Fínsko zrušilo zákon upravujúci otváracie hodiny a prijalo určité opatrenia na zlepšenie podmienok zakladania podnikov v odvetví maloobchodu prostredníctvom zmien v územnom plánovaní. V Španielsku reforma z roku 2014 v odvetví maloobchodu pripravila pôdu na zlepšenie podmienok zakladania podnikov a prevádzkových podmienok. Prínosy tejto reformy však bude možné v praxi využívať až vtedy, keď autonómne oblasti prijmú potrebné vykonávacie akty.

V správach o krajinách sa takisto zdôrazňuje potreba ďalších reforiem zameraných na odstraňovanie prekážok na trhoch s výrobkami. Taliansko uskutočnilo v posledných rokoch reformy na zníženie trhových obmedzení a zintenzívnenie hospodárskej súťaže, a to pomocou liberalizačného balíka z roku 2012 a nedávnejšieho privatizačného plánu a zákona o hospodárskej súťaži. Očakáva sa, že zvýšená miera hospodárskej súťaže v oblasti energetiky a telekomunikácií by spolu s privatizačným plánom mohli v roku 2020 zvýšiť HDP o takmer 0,2 %. Niektoré členské štáty stále vykazujú relatívne vysoký stupeň regulačnej záťaže na trhoch s produktmi v odvetviach, ako je elektrická energia, plyn, telekomunikácie, pošty, železničná a cestná doprava.

Reformy členských štátov zamerané na zlepšenie efektívnosti pri využívaní zdrojov a intenzívnejšie presadzovanie? obehového hospodárstva prispejú k stimulu investícií. Viaceré členské štáty robia v tomto smere určité kroky. V Belgicku a Holandsku sa zaviedli programy zamerané na obehové hospodárstvo. Portugalsko prijalo záväzok pre zelený rast, v ktorom sa stanovuje široká škála opatrení na podporu prechodu na zelené a nízkouhlíkové hospodárstvo, v ktorom sa efektívnejšie využívajú zdroje.

Inovácie

Inovácie sú hybnou silou modernizovania hospodárstva, priťahujú investície a podporujú hospodársky rast. Vytváranie podmienok pre inovácie si vyžaduje kombináciu finančných stimulov a silnejšieho prepojenia medzi podnikmi a akademickou obcou. V záujme podpory výskumu, vývoja a inovácií stále vyšší počet členských štátov dáva dôraz na nepriame podporné opatrenia, napríklad daňové stimuly. Poľsko napríklad zaviedlo na začiatku roku 2016 nové daňové stimuly pre výskum a rozvoj. Existujú aj nové oslobodenia od daní pre finančné prostriedky z predaja akcií kvalifikovaných spoločností, čo by malo poskytnúť stimul pre kapitálové financovanie inovačných podnikov. Estónsko spustilo iniciatívy na podporu inovácií vo verejnom obstarávaní, poskytlo finančné prostriedky niekoľkým technologickým centrom a zaviedlo systém inovačných poukazov, aby malé a stredné podniky mohli spolupracovať s univerzitami a odbornými centrami. Prepojenie medzi akademickou obcou, výskumom a podnikateľskými inováciami však treba posilniť v mnohých členských štátoch, najmä v tých, kde celková inovačná výkonnosť v poslednom čase stagnovala alebo dokonca klesala, a v tých prípadoch, kde napriek určitému nedávno dosiahnutému pokroku pretrvávajú významné rozdiely vo výkonnosti lídrov v inováciách.

5.3. *Zodpovedné fiškálne politiky*

Napriek tomu, že celkové rozpočtové deficity sa v posledných rokoch značne znížili a predpokladá sa, že budú klesať aj naďalej, niektoré členské štáty nedodržiavajú požiadavky Paktu stability a rastu. Pomer dlhu k HDP sa má podľa prognózy v porovnaní s vrcholnou hodnotou dosiahnutou v roku 2014 postupne znižovať. Znižovanie deficitu v rokoch 2015 až 2017 je spôsobené najmä oživením hospodárstva a nižšími úrokovými výdavkami, pričom ostatné príjmové a výdavkové položky sú vo všeobecnosti expanzívne. Očakáva sa, že následkom toho sa štrukturálny deficit v eurozóne mierne zvýši a v EÚ sa po rokoch neustáleho zlepšovania stabilizuje. Fiškálne politiky by sa mali posudzovať s ohľadom na dvojaký cieľ dlhodobej udržateľnosti verejných financií a potreby podporovať mierne oživenie.

Rast možno podporiť tým, že zloženie príjmov a výdavkov bude viac zamerané na podporu rastu. Na zníženie daňového zaťaženia práce bude treba dosiahnuť ďalší pokrok. V boji proti daňovým únikom a v zlepšovaní daňovej správy sa dosiahol pokrok, na ktorý treba nadviazať. Konkrétne treba vyvinúť ďalšie úsilie na to, aby sa daňové systémy stali spravodlivejšími a účinnejšími, na odstránenie prekážok pre vytváranie pracovných miest, na uprednostňovanie výdavkov podporujúcich rast a na zachovanie produktívnych verejných investícií. Predpokladané ďalšie znižovanie pomeru verejných investícií k HDP v rokoch 2015 až 2017 v tejto súvislosti ukazuje, že je potrebné väčšie úsilie.

Rámček 1. Aktualizácia vývoja dohľadu v rámci Paktu stability a rastu

Komisia vo svojom hodnotení návrhov rozpočtových plánov členských štátov eurozóny na rok 2016 uverejnenom v novembri 2015 uviedla, že v prípade štyroch krajín (Španielsko, Taliansko, Litva a Rakúsko¹⁸) hrozí nesúlad týchto plánov s ustanoveniami Paktu stability a rastu. V prípade siedmich krajín (Belgicko, Írsko, Francúzsko, Lotyšsko, Malta, Slovinsko a Fínsko) sa konštatovalo, že sú vo všeobecnosti v súlade s požiadavkami paktu, pričom Nemecko, Estónsko, Luxembursko, Holandsko a Slovensko sú v súlade s požiadavkami paktu na rok 2016. Portugalsko kvôli parlamentným voľbám v októbri 2015 a kvôli času potrebnému na vytvorenie novej vlády nepredložilo svoj návrh rozpočtového plánu v lehote, ale až 22. januára 2016.

Po tom, čo väčšina členských štátov finalizovala rozpočty na rok 2016, predstavuje prognóza Komisie zo zimy 2016 základ pre posudzovanie, ako členské štáty zohľadnili stanoviská Komisie k ich rozpočtovým plánom a ako si plnili záväzky prijaté v rámci Euroskupiny.

- Predpokladá sa, že Španielsko nedodržalo svoj celkový cieľový deficit na rok 2015 a že neuskutoční včasnú a trvalú nápravu do roku 2016, pričom v tomto smere nevyvíja odporúčané fiškálne úsilie.
- Pokiaľ ide o Belgicko, Fínsko a Taliansko, Komisia aj naďalej pokračuje v podrobnom monitorovaní dodržiavania dlhového kritéria a zdôrazňuje dôležitosť nepretržitého dôkladného dodržiavania odporúčaných štrukturálnych úprav na základe Paktu. Komisia opätovne posúdi túto situáciu v máji na základe výsledných údajov za rok 2015, nadchádzajúcich programov stability a prognózy Komisie z jari 2016.
- Portugalsko predložilo svoj návrh rozpočtového plánu 22. januára 2016. Komisia vo svojom stanovisku k návrhu rozpočtového plánu dospela k záveru, že pri vládnych plánoch hrozí nesúlad s ustanoveniami Paktu stability a rastu, a vyzvala portugalské orgány, aby prijali potrebné opatrenia v rámci národného rozpočtového procesu na zabezpečenie toho, aby rozpočet na rok 2016 bol v súlade s Paktom stability a rastu. Komisia opätovne posúdi túto situáciu v máji na základe portugalského národného programu reforiem.

¹⁸ V prípade Rakúska sa konštatuje, že návrh rozpočtového plánu je po započítaní plánovaných dodatočných nákladov súvisiacich s výnimočným prílevom utečencov a migrantov vo všeobecnosti v súlade s Paktom.

Komisia bude monitorovať vývoj v oblasti rozpočtu všetkých členských štátov v kontexte európskeho semestra na základe národných programov reforiem a programov stability alebo konvergenčných programov, ktoré sa majú predložiť v polovici apríla, a v máji poskytne svoje odporúčania, podľa potreby spolu s ostatnými procedurálnymi postupmi stanovenými v Pakte.

Správy o krajinách obsahujú aj posúdenie reakcií členských štátov na odporúčania, v ktorých sa vyzýva na posilnenie inštitucionálneho a dlhodobého rozmeru ich fiškálnej politiky.

Fiškálne inštitúcie a správa a dlhodobá udržateľnosť verejných financií

Mnohé členské štáty podnikli kroky na posilnenie rôznych aspektov svojich fiškálnych rámcov. Dosahuje sa pokrok pri vytváraní silnejších vnútroštátnych fiškálnych rámcov, ktoré zohrávajú ústrednú úlohu pri dosahovaní a udržiavaní vhodných fiškálnych politík. Bulharsko prijalo právne predpisy stanovujúce podmienky na nápravu rozpočtových sklzov, Chorvátsko vyvíja úsilie o zlepšenie presnosti rozpočtového plánovania a prísnejšiu kontrolu výdavkov, Portugalsko ďalej reformovalo zákon o rozpočtovom rámci a Slovinsko prijalo vykonávacie právne predpisy týkajúce sa ústavného pravidla vyrovnaného rozpočtu. Vo väčšine členských štátov sa navyše zriadili alebo posilnili nezávislé fiškálne inštitúcie monitorujúce uplatňovanie vnútroštátnych fiškálnych pravidiel a fiškálnych plánov. Česká republika a Poľsko zostávajú v súčasnosti jedinými členskými štátmi, ktoré neuzákonnili zriadenie fiškálnych rád.

Komisia preskúmava transpozíciu pravidiel stanovených v takzvanej rozpočtovej dohode,¹⁹ ktoré boli navrhnuté na posilnenie konzistentnosti medzi národnými fiškálnymi rámcami a európskym fiškálnym rámcom a na zvýšenie zodpovednosti členských štátov. Komisia bola činná v konzultáciách so zainteresovanými stranami a poskytla im príležitosť predložiť ešte pred prijatím správy na rok 2016 ich pripomienky k zisteniam Komisie, ako je to stanovené v článku 8 ods. 1 Zmluvy o stabilite, koordinácii a správe v hospodárskej a menovej únii.

Predpokladaný nárast výdavkov súvisiacich so starnutím by mohol predstavovať riziko pre udržateľnosť verejných financií v strednodobom až dlhodobom horizonte. Obyvateľstvo v EÚ a najmä v eurozóne rýchlo starne. Očakáva sa, že populácia v produktívnom veku bude nasledujúcich štyridsať rokov klesať priemerným tempom 0,4 % za rok. Starnutie má priamy vplyv na verejné financie prostredníctvom výdavkov na dôchodky, zdravotnú starostlivosť a dlhodobú starostlivosť. Ak sa neprijmú nápravné opatrenia, viac ako polovica členských štátov bude čeliť stredne alebo vysoko závažným výzvam trvalo udržateľného rozvoja.²⁰ V mnohých krajinách sa od začiatku krízy dosiahol pomerne značný pokrok a znížili výzvy dlhodobej udržateľnosti, najmä vzhľadom na uskutočnené reformy dôchodkového systému a nedávnu fiškálnu konsolidáciu. Naďalej však pretrvávajú závažné výzvy, ktorým treba čeliť, pokiaľ ide o predpokladaný vývoj výdavkov súvisiacich so starnutím obyvateľstva.

Pokrok v reformovaní dôchodkových systémov sa v jednotlivých členských štátoch líši. V mnohých členských štátoch (Belgicko, Bulharsko, Chorvátsko, Litva, Luxembursko, Malta, Rakúsko, Poľsko, Portugalsko, Rumunsko a Slovinsko) sa v minulo-ročných odporúčaniach pre jednotlivé krajiny identifikoval dôchodkový systém ako dlhodobejší problém. Belgicko

¹⁹ T. j. fiškálna časť Zmluvy o stabilite, koordinácii a správe v hospodárskej a menovej únii.

²⁰ Pre hodnotenie výziev fiškálnej udržateľnosti pozri Európska komisia (2016), „Správa o fiškálnej udržateľnosti 2015“, European Economy, Institutional papers, č. 18.

prijalo poslednú časť dôchodkovej reformy, ktorá bola schválená v roku 2014. Táto reforma sa týkala najmä zvýšenia zákonného veku odchodu do dôchodku na 66 rokov v roku 2025 a 67 rokov v roku 2030. Vo Fínsku parlament prijal v novembri 2015 dôchodkovú reformu. Konkrétne stanovuje, že najskorší oprávnený vek na starobný dôchodok sa bude postupne zvyšovať na 65 rokov do roku 2025. Od roku 2027 bude najskorší oprávnený vek na starobný dôchodok prepojený na strednú dĺžku života, aby čas strávený prácou zostal v porovnaní s časom stráveným na dôchodku na rovnakej úrovni ako v roku 2025. Vo Francúzsku sa očakáva, že dohoda sociálnych partnerov z októbra 2015 zlepši finančnú situáciu doplnkového dôchodkového systému.

Pre viacero členských štátov sa v odporúčaníach pre jednotlivé krajiny identifikovali systémy zdravotnej starostlivosti ako oblasti, ktoré si vyžadujú si mimoriadnu pozornosť. Pokrok v reformovaní systémov zdravotnej starostlivosti s cieľom následnej efektívnosti a cenovo dostupného prístupu k službám sa v jednotlivých členských štátoch líši. Írsko, Španielsko a Rumunsko prijali opatrenia na kontrolu výdavkov na lieky. Rumunsko pokročilo v odstraňovaní neefektívneho využívania zdrojov a Írsko dosiahlo pokrok v zavádzaní financovania podľa činností. Slovensko posilnilo úlohu prvotného kontaktu všeobecných lekárov, finančné audity a informačný systém. Česká republika zlepšuje efektívnosť nemocníc, zmluvnú transparentnosť medzi poisťovateľmi a poskytovateľmi poistenia a centralizáciu postupov verejného obstarávania. V reformách začatých vo viacerých členských štátoch treba pokračovať a mali by sa prehĺbiť v záujme zabezpečenia udržateľného základu financovania pre systémy zdravotnej starostlivosti, ako aj primeraného prístupu k účinnej zdravotnej starostlivosti pre všetkých.

6. ĎALŠIE KROKY

V nadväznosti na rokovania v Rade a širší dialóg s Európskym parlamentom, sociálnymi partnermi a zainteresovanými stranami schválila Európska rada na svojom zasadnutí 18. – 19. februára 2016 odporúčania pre hospodársku politiku eurozóny.

Analýza uvedená v správach o jednotlivých štátoch sa prerokuje s členskými štátmi na dvojstranných stretnutiach. Podpredsedovia Komisie a komisári navštívia členské štáty, aby sa stretli s predstaviteľmi vlád, národných parlamentov, so sociálnymi partnermi a ďalšími zainteresovanými stranami.

Očakáva sa, že identifikované výzvy budú riešiť členské štáty v ich národných programoch reforiem, ako aj v programoch stability či konvergenčných programoch, ktoré sa majú uverejniť a predložiť Komisii do polovice apríla. Komisia vyzvala členské štáty, aby pri príprave ich národných programov úzko konzultovali s národnými parlamentmi a so sociálnymi partnermi.

DODATOK 1 – INTEGROVANÝ DOHLED NAD MAKROEKONOMICKÝMI A FIŠKÁLNymi NEROVNOVÁHAMi

	Výsledok hĺbkových preskúmaní na rok 2016 v rámci postupu pri makroekonomickej nerovnováhe (PMN) ²¹	Pakt stability a rastu (strednodobý rozpočtový cieľ/ postup pri nadmernom deficite) ²²	Pripomienky vrátane zmien k 8. marcu 2016
BE	žiadne nerovnováhy	preventívna časť strednodobý rozpočtový cieľ ešte nie je dosiahnutý; podlieha prechodnému dlhovému pravidlu ²³	ukončenie postupu pri makroekonomickej nerovnováhe
BG	nadmerné nerovnováhy	preventívna časť strednodobý rozpočtový cieľ ešte nie je dosiahnutý	
CZ		preventívna časť dosiahnutý strednodobý rozpočtový cieľ	
DK		preventívna časť strednodobý rozpočtový cieľ ešte nie je dosiahnutý	
DE	nerovnováhy	preventívna časť prekročený strednodobý rozpočtový cieľ; podlieha dlhovému pravidlu	
EE	žiadne nerovnováhy	preventívna časť prekročený strednodobý rozpočtový cieľ	
IE	nerovnováhy	nápravná časť nadmerný deficit, lehota na nápravu: 2015 strednodobý rozpočtový cieľ ešte nie je dosiahnutý; podlieha prechodnému dlhovému pravidlu ²⁴	
EL		nápravná časť nadmerný deficit, lehota na nápravu: 2016	v osobitnom programe finančnej pomoci
ES	nerovnováhy	nápravná časť nadmerný deficit, lehota na nápravu: 2016	samostatné fiškálne odporúčanie vzhľadom na ohrozenú včasnú nápravu
FR	nadmerné nerovnováhy	nápravná časť nadmerný deficit, lehota na nápravu: 2017	
HR	nadmerné nerovnováhy	nápravná časť nadmerný deficit, lehota na nápravu: 2016	
IT	nadmerné nerovnováhy	preventívna časť strednodobý rozpočtový cieľ ešte nie je dosiahnutý; podlieha dlhovému pravidlu	

²¹ Kategórie „nerovnováhy“ a „nadmerné nerovnováhy“ si vyžadujú osobitné monitorovanie, ktoré sa prispôbi v závislosti od závažnosti týchto výziev.

²² Kategorizácia na základe odhadovaných výsledných údajov za rok 2016 podľa prognózy Komisie zo zimy 2016.

²³ Dlhové pravidlo: Ak nie je dodržaná referenčná hodnota 60 % pre pomer dlhu k HDP, na dotknutý členský štát sa uplatní postup pri nadmernom deficite, a to po zohľadnení všetkých relevantných faktorov a vplyvu hospodárskeho cyklu, ak sa rozdiel medzi úrovňou dlhu a referenčnou hodnotou 60 % neznižuje o 1/20 ročne (v priemere počas 3 rokov). Prechodné dlhové pravidlo: Každému členskému štátu, na ktorý sa uplatňuje postup pri nadmernom deficite, sa na splnenie dlhového pravidla poskytuje obdobie troch rokov po náprave nadmerného deficitu. To neznamená, že dlhové pravidlo sa počas tohto obdobia vôbec neuplatňuje, keďže členské štáty by mali počas tohto prechodného obdobia dosahovať dostatočný pokrok pri jeho dodržiavaní. Negatívne posúdenie dosiahnutého pokroku smerom k dodržiavaniu referenčnej dlhovej hodnoty počas prechodného obdobia by mohlo viesť k začatiu postupu pri nadmernom deficite.

²⁴ Podmienené zrušením rozhodnutia o postupe pri nadmernom deficite na základe výsledných údajov za rok 2015.

CY		nápravná časť nadmerný deficit, lehota na nápravu: 2016	v osobitnom programe finančnej pomoci
LV		preventívna časť strednodobý rozpočtový cieľ ešte nie je dosiahnutý	
LT		preventívna časť strednodobý rozpočtový cieľ ešte nie je dosiahnutý	
LU		preventívna časť prekročený strednodobý rozpočtový cieľ	
HU	žiadne nerovnováhy	preventívna časť strednodobý rozpočtový cieľ ešte nie je dosiahnutý; podlieha dlhovému pravidlu	ukončenie postupu pri makroekonomickej nerovnováhe
MT		preventívna časť strednodobý rozpočtový cieľ ešte nie je dosiahnutý; podlieha dlhovému pravidlu	
NL	nerovnováhy	preventívna časť strednodobý rozpočtový cieľ ešte nie je dosiahnutý; podlieha prechodnému dlhovému pravidlu	
AT	žiadne nerovnováhy	preventívna časť strednodobý rozpočtový cieľ ešte nie je dosiahnutý; podlieha prechodnému dlhovému pravidlu	
PL		preventívna časť strednodobý rozpočtový cieľ ešte nie je dosiahnutý	
PT	nadmerné nerovnováhy	nápravná časť nadmerný deficit, lehota na nápravu: 2015 strednodobý rozpočtový cieľ ešte nie je dosiahnutý; podlieha prechodnému dlhovému pravidlu	
RO	žiadne nerovnováhy	preventívna časť strednodobý rozpočtový cieľ ešte nie je dosiahnutý	ukončenie postupu pri makroekonomickej nerovnováhe
SI	nerovnováhy	nápravná časť nadmerný deficit, lehota na nápravu: 2015 strednodobý rozpočtový cieľ ešte nie je dosiahnutý; podlieha prechodnému dlhovému pravidlu	
SK		preventívna časť strednodobý rozpočtový cieľ ešte nie je dosiahnutý	
FI	nerovnováhy	preventívna časť strednodobý rozpočtový cieľ ešte nie je dosiahnutý; dlh nad referenčnou hodnotou 60 % HDP	
SE	nerovnováhy	preventívna časť dosiahnutý strednodobý rozpočtový cieľ	
UK	žiadne nerovnováhy	nápravná časť nadmerný deficit, lehota na nápravu: 2016 – 2017	ukončenie postupu pri makroekonomickej nerovnováhe

(stav k 8. marcu 2016)

DODATOK 2 – POKROK PRI DOSAHOVANÍ CIEĽOV STRATÉGIE EURÓPA 2020

Ciele stratégie Európa 2020 pre EÚ	Údaje za rok 2010	Najnovšie dostupné údaje	V roku 2020 na základe nedávneho vývoja
1. Zvýšenie miery zamestnanosti ľudí vo veku 20 – 64 rokov aspoň na úroveň 75 %	68,6 %	69,2 % (2014) 70,5 % (3Q2015)	cieľ sa pravdepodobne nesplní
2. Zvýšenie kombinovaných súkromných a verejných investícií do výskumu a vývoja na 3 % HDP	1,93 %	2,03 % (2014)	cieľ sa pravdepodobne nesplní
3a. Zníženie emisií skleníkových plynov aspoň o 20 % v porovnaní s úrovňou v roku 1990	zníženie o 14,3 %	zníženie o 23 % (2014)	cieľ sa pravdepodobne splní
3b. Zvýšiť podiel energie z obnoviteľných zdrojov na konečnej spotrebe energie na 20 %	12,8 %	16 % (2014)	cieľ sa pravdepodobne splní
3c. Dosiahnuť pokrok smerom k zvýšeniu energetickej účinnosti o 20 %	zvýšenie o 5,6 % (primárna energetická spotreba)	zvýšenie o 15,7 % (2014)	cieľ sa pravdepodobne splní
4a. Znížiť mieru predčasného ukončovania školskej dochádzky pod 10 %	13,9 %	11,2 % (2014)	cieľ sa pravdepodobne splní
4b. Zvýšiť podiel obyvateľov vo veku 30 – 34 rokov, ktorí majú ukončené terciárne vzdelanie, minimálne na 40 %	33,8 %	37,9 % (2014)	cieľ sa pravdepodobne splní
5. Vymaniť aspoň 20 miliónov ľudí spod rizika chudoby a sociálneho vylúčenia	zvýšenie o 1,4 milióna (v porovnaní s východiskovým rokom 2008)	zvýšenie o 4,5 milióna (2014)	cieľ sa pravdepodobne nesplní

DODATOK 3 – ZISTENIA HĽBKOVÝCH PRESKÚMANÍ PODĽA ČLENSKÝCH ŠTÁTOV

V **Belgicku** neexistujú žiadne makroekonomické nerovnováhy. Slabú výkonnosť vývozu a konkurencieschopnosti sprevádza vysoká miera verejného zadlženia, čo môže v budúcnosti predstavovať riziko. Nedávny vývoj však poukazuje na stabilizáciu podielov na vývoznom trhu a zníženie rastu miezd. Napriek tomu, že miera verejného zadlženia je vysoká a nemá jasnú klesajúcu tendenciu, čo naznačuje existenciu slabých miest, krátkodobé riziká sa zdajú byť pod kontrolou. Medzi nedávno prijaté opatrenia v oblasti príslušných politik patrí zmierňovanie rastu miezd a znižovanie príspevkov na sociálne zabezpečenie. Na zabezpečenie trvalej nápravy by boli potrebné štrukturálne reformy rámca stanovovania miezd. Kontext utlmeného nominálneho rastu si vyžaduje väčšie fiškálne úsilie potrebné na zabezpečenie dlhodobej udržateľnosti verejných financií.

V **Bulharsku** existujú nadmerné makroekonomické nerovnováhy. Hospodárstvo charakterizujú zostávajúce slabé miesta vo finančnom sektore a vysoká zadlženosť podnikov v kontexte vysokej nezamestnanosti. Hoci sa zlepšila likvidita a ziskovosť bankového sektora, rozsiahlejšie posúdenie tohto odvetvia môže byť založené len na nadchádzajúcom posúdení kvality aktív a stresových testoch. Dlhodobá nezamestnanosť ešte viac stúpila v kontexte úprav spojených s problémami na trhu práce, pričom nesúlad medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami obmedzuje vytváranie pracovných miest. Do budúcnosti je potrebné v plnej miere realizovať plán reformy a rozvoja bankového dohľadu a problémom zostáva zlepšenie efektívnosti konkurzného konania, pričom legislatívne návrhy sú v štádiu prípravy. Okrem toho sa treba zaoberať slabými miestami v nebankovom sektore.

V **Nemecku** existujú makroekonomické nerovnováhy. Veľké a pretrvávajúce prebytky bežného účtu majú cezhraničný význam a odrážajú nadmerné úspory a utlmené investície v súkromnom aj vo verejnom sektore. Slabé domáce investície brzdia potenciál rastu a nadmerné spoliehanie sa na externý dopyt má za následok makroekonomické riziká v kontexte slabého zahraničného dopytu. Zatiaľ čo súkromná spotreba sa o niečo posilnila, zdá sa, že nízka úroveň investícií bude naďalej pretrvávať. Verejné investície poklesli napriek existujúcemu fiškálnemu priestoru a priaznivým podmienkam financovania a prijaté opatrenia na zvýšenie verejných investícií nepostačujú na vyplnenie medzery v oblasti investícií do infraštruktúry. Sú potrebné ďalšie opatrenia, ktoré zlepšia podmienky pre súkromné investície, a to aj prostredníctvom reformovania sektora služieb a zlepšenia efektívnosti daňového systému.

V **Estónsku** neexistujú žiadne makroekonomické nerovnováhy. Rastúce jednotkové náklady práce môžu vystaviť krajinu strate konkurencieschopnosti, ale predpokladá sa, že budú mierne vzhľadom na rast produktivity a pokles reálnych miezd. Ceny nehnuteľností výrazne stúpili, aj keď v súlade s vývojom príjmov, a očakáva sa, že ponuka nehnuteľností sa prispôbi obnovenej dopytu. Ďalšie zvyšovanie cien však môže predstavovať riziko pre reálnu ekonomiku, čo si vyžaduje pozornosť. Je potrebné zintenzívniť úsilie v príslušnej oblasti politiky, čo sa týka zvýšenia produktivity a vývozu s vyššou pridanou hodnotou, pričom snaha o zvýšenie ponuky pracovnej sily a zníženie tlakov na rast miezd je ešte stále v počiatočnom štádiu. Boli zavedené viaceré makroprudenciálne politiky s vplyvom na ceny nehnuteľností, ktoré sa ešte musia posúdiť.

V **Írsku** existujú makroekonomické nerovnováhy. Veľké množstvo čistých vonkajších záväzkov a verejného a súkromného dlhu predstavujú slabé miesta, a to aj napriek vykonaným zlepšeniam. Čisté vonkajšie záväzky majú prudký klesajúci trend vzhľadom na veľký prebytok bežného účtu a zvyšovanie konkurencieschopnosti. Verejný aj súkromný dlh

majú klesajúcu tendenciu v dôsledku priaznivých podmienok pre rast. Banky sú dostatočne rekapitalizované a ich ziskovosť sa zlepšuje. Objem nesplácaných úverov, ktorý bol na vysokej úrovni, klesá. Napriek výraznému zvýšeniu cien nehnuteľností v roku 2014 neexistujú jasné dôkazy nadhodnotenia. Hospodárstvo je však naďalej vystavené potenciálne významným cyklickým výkyvom a vonkajším otrasom. Bol prijatý rozsiahly súbor opatrení v príslušných oblastiach politiky, najmä v rámci programu finančnej pomoci, na riešenie kľúčových výziev v oblasti nápravy bankového sektora, rámcov pre platobnú neschopnosť, trhu s nehnuteľnosťami a fiškálnej udržateľnosti.

V **Španielsku** existujú makroekonomické nerovnováhy. Veľké nerovnováhy so stavovým charakterom vo forme vonkajšieho a vnútorného dlhu, rovnako verejného ako súkromného, predstavujú aj naďalej slabé miesta v kontexte vysokej nezamestnanosti a majú cezhraničný význam. Saldo bežného účtu a nákladová konkurencieschopnosť sa zlepšujú, ale nepredpokladá sa, že čisté vonkajšie záväzky čoskoro dosiahnu obozretnú úroveň. Znižovanie pákového efektu v súkromnom sektore pokračuje a v súčasnosti ho podporujú priaznivé podmienky rastu, ale verejný dlh sa neustále zvyšuje. Boli prijaté opatrenia vo finančnom sektore, v prípade rámcov platobnej neschopnosti právnických a fyzických osôb a v oblasti právnych predpisov na ochranu zamestnanosti. Sú však potrebné ďalšie opatrenia, najmä v oblasti procesu stanovovania miezd, inovácií a zručností a dodržiavania Paktu stability a rastu.

Vo **Francúzsku** existujú nadmerné makroekonomické nerovnováhy. Vysoký verejný dlh spojený so zhoršeným rastom produktivity a zníženou konkurencieschopnosťou môže predstavovať budúce riziko s cezhraničným významom. Verejný dlh neustále rastie a nedávny vývoj nepoukazuje na jasné oživenie konkurencieschopnosti a produktivity. Aj keď sa ziskové rozpätia zvýšili, v oblasti investícií sa do roku 2017 nepredpokladá žiadne oživenie. V príslušnej oblasti politiky sa prijali opatrenia na zníženie daňovo-odvodového zaťaženia a záväzky v príslušnej oblasti politiky sa nedávno posilnili. Účinná realizácia štrukturálnych reforiem však zostáva kľúčová, aj pokiaľ ide o systém stanovovania miezd a regulačné prekážky pre rast podnikov, pričom je potrebné zintenzívniť preskúvanie výdavkov.

V **Chorvátsku** existujú nadmerné makroekonomické nerovnováhy. Slabé miesta súvisia s vysokou úrovňou verejného, podnikového a zahraničného dlhu v kontexte vysokej nezamestnanosti. Mierne hospodárske oživenie by malo uľahčiť podnikové znižovanie pákového efektu a zlepšenie salda bežného účtu by malo prispieť k zníženiu vonkajších záväzkov, ale očakáva sa ďalšie zvyšovanie verejného dlhu. V bankovom sektore je stále veľa nesplácaných úverov a ziskovosť je slabá. Je potrebné vyvinúť väčšie konsolidačné úsilie a zlepšiť fiškálnu správu. Hoci sa prijali opatrenia na zlepšenie rámca pre platobnú neschopnosť a zvýšenie flexibility trhu práce, stále pretrvávajú značné medzery v politike, ktoré si vyžadujú osobitné opatrenia, najmä pokiaľ ide o riadenie štátnych podnikov, efektívnosť verejnej správy a riešenie nesplácaných úverov.

V **Taliansku** existujú nadmerné makroekonomické nerovnováhy. Z vysokého verejného dlhu a dlhotrvajúcej slabej dynamiky produktivity vyplývajú budúce riziká s cezhraničným významom. Napriek miernemu rastu miezd je konkurencieschopnosť aj naďalej na nízkej úrovni, keďže dynamika produktivity sa zhoršuje, čo obmedzuje úpravu jednotkových nákladov práce. Riešenie nesplácaných úverov napreduje pomaly, čo má negatívny vplyv na súvahy bánk. Vysoká dlhodobá nezamestnanosť má negatívny vplyv na vyhliadky rastu. Zníženie verejného dlhu by si vyžadovalo vyššie primárne prebytky a nepretržitý nominálny rast v budúcnosti. Treba prijať opatrenia v príslušnej oblasti politiky s cieľom zreformovať inštitúcie trhu práce, riešiť nesplácané úvery, ako aj zlepšiť verejnú správu, spravodlivosť

a vzdelávanie. Pretrvávajú medzery najmä v oblasti privatizácie, rámca kolektívneho vyjednávania, preskúmania výdavkov, opatrení na otvorenie trhu, zdaňovania a boja proti korupcii.

V **Maďarsku** neexistujú žiadne makroekonomické nerovnováhy. Hoci potreby spojené s odložením splatnosti vysokého zahraničného dlhu a podiel nesplácaných úverov aj naďalej vyvolávajú obavy, riziká spojené s vonkajšími a vnútornými záväzkami sa znížili. Výrazné zníženie čistých vonkajších záväzkov je poháňané vysokými prebytkami bežného a kapitálového účtu. Úverové toky do súkromného sektora zostávajú utlmené v kontexte nízkej ziskovosti bánk. V príslušných oblastiach politiky sa prijali opatrenia na vytvorenie predvídateľnejšieho regulačného prostredia vo finančnom sektore, zníženie daňového zaťaženia bánk, zníženie pomeru dlhu v cudzej mene a na zavedenie dotovaných systémov poskytovania úverov. Vplyv týchto nedávno prijatých opatrení na poskytovanie bankových úverov sa ešte stále neprejavil. Okrem toho pretrvávajú medzery v politike vo vzťahu k necenovej konkurencieschopnosti, produktivite a celkovému podnikateľskému prostrediu.

V **Holandsku** existujú makroekonomické nerovnováhy. Veľký a pretrvávajúci prebytok bežného účtu má cezhraničný význam. Prebytok prevažne odzrkadľuje štrukturálne charakteristiky hospodárstva a nastavenia politiky týkajúce sa nefinančných korporácií. Sektor domácností sa vyznačuje veľmi veľkým objemom dlhu a potrebami súvisiacimi so znižovaním pákového efektu. Prebytok bežného účtu sa od roku 2013 mierne znížil vďaka lepším cyklickým podmienkam, ale znižovanie pákového efektu domácností prispieva k pretrvávajúcemu vysokému prebytku bežného účtu. Prijali sa opatrenia na podporu procesu znižovania pákového efektu domácností, ale ich postupné zavádzanie je pomalé. Očakáva sa, že balík daňových opatrení posilní spotrebu a prispeje tak k poklesu prebytku v roku 2016.

V **Rakúsku** neexistujú žiadne makroekonomické nerovnováhy. Expozícia rakúskych bánk v zahraničí a úvery v cudzej mene v sebe zahŕňajú potenciál nežiaducich účinkov presahovania, aj z hľadiska kapitálových pozícií bánk a vyhliadok na zisk. Zahraničné expozičné bánk sa však znížili, pričom sa očakáva, že zlepšené kapitalizačné opatrenia a opatrenia na zníženie rizík budú postupne posilňovať úverovú kapacitu bankového sektora. Reštrukturalizácia finančných inštitúcií mala vplyv na verejné financie, ale teraz napreduje bez potreby ďalšej verejnej podpory. Opatrenia dohľadu posilnili schopnosť znášať riziko a odolnosť domáceho bankového sektora a zlepšili miestnu základňu financovania a kvalitu aktív pri operáciách v zahraničí. Podiely na vývoznom trhu sa zhoršili, ale po rokoch strát sa teraz stabilizujú.

V **Portugalsku** existujú nadmerné makroekonomické nerovnováhy. Veľké objemy čistých vonkajších záväzkov, súkromného a verejného dlhu a vysoký podiel nesplácaných úverov predstavujú slabé miesta v kontexte zvýšenej nezamestnanosti. Bežný účet sa upravil a je v malom prebytku. Zadlženosť domácností sa síce znížila, ale podnikový dlh má stále negatívny vplyv na výkonnosť podnikov. Verejný dlh, ktorý je momentálne na veľmi vysokej úrovni, by mal postupne klesať. V príslušných oblastiach politiky sa prijali opatrenia zamerané na finančný sektor, prístup k financovaniu, konkurzné konania, fungovanie trhu práce, vzdelávanie a dlhodobú fiškálnu udržateľnosť. Pretrvávajú však medzery v politike týkajúce sa trhov s výrobkami a so službami, reštrukturalizácie podnikového dlhu, fiškálnych záležitostí a vybraných oblastí trhu práce.

V **Rumunsku** neexistujú žiadne makroekonomické nerovnováhy. Riziká sú spojené s vysokým objemom čistých zahraničných záväzkov, slabými miestami bankového sektora, ako aj s procyklickou fiškálnou politikou spolu so silným rastom miezd. V kontexte

posilneného oživenia sa znížili čisté vonkajšie záväzky, ktoré boli na vysokej úrovni. S podporou Komisie sa prijali opatrenia na posilnenie finančného sektora. Bankový sektor je momentálne dostatočne kapitálovo vybavený a likvidný, ale niektoré v súčasnosti prerokúvané legislatívne iniciatívy predstavujú riziko pre stabilitu. Mzdy vo verejnom sektore a minimálna mzda sa zvýšili a uskutočnili sa daňové škrty. To predstavuje riziko procyklicity fiškálnej politiky.

V **Slovinsku** existujú makroekonomické nerovnováhy. Slabé miesta spočívajú v nedostatkoch v bankovom sektore, zadlženosti podnikov a fiškálnych rizikách. Vonkajšie záväzky sa postupne znižujú, bankový sektor sa stabilizoval a slabé miesta v podnikovom sektore sa riešia prostredníctvom operačnej a finančnej reštrukturalizácie. Tlaky na znižovanie pákového efektu sa znižujú, ale stále negatívne vplyvajú na podnikové investície a na vyhliadky na oživenie. Administratívne zaťaženie aj naďalej predstavuje prekážku pre podnikateľské prostredie. V príslušnej oblasti politiky sa prijali opatrenia týkajúce sa správy „zlej banky“ a v oblasti riadenia štátnych podnikov sa dosiahol výrazný pokrok. Pokrok pri znižovaní administratívneho zaťaženia však bol obmedzený a stratégiu priamych zahraničných investícií ešte len treba plne zrealizovať. Treba vyvinúť ďalšie úsilie na to, aby mal dlh udržateľnú klesajúcu tendenciu.

Vo **Fínsku** existujú makroekonomické nerovnováhy. Fínsko zaznamenalo stratu konkurencieschopnosti spojenú s úpadkom kľúčových odvetví a podnikov a s rastom miezd presahujúcim produktivitu, čo viedlo k prudkému poklesu salda bežného účtu. Súkromný dlh je na vysokej úrovni, čo môže predstavovať slabé miesto, hoci finančný sektor je v dobrom stave. Nákladová konkurencieschopnosť sa postupne začala zlepšovať a pokles podielov na vývoznom trhu sa spomalil, pričom bežný účet smeruje k prebytku. Očakáva sa, že tlaky na znižovanie pákového efektu budú naďalej obmedzené. So sociálnymi partnermi sa dohodlo na miernom náraste miezd a spustili sa iniciatívy na oživenie rastu v odvetviach špičkových technológií a na uľahčenie vývozu. Nedávno prijaté opatrenia týkajúce sa hypoték domácností môžu obmedziť rast zadlženosti domácností.

Vo **Švédsku** existujú makroekonomické nerovnováhy. Vysoký a narastajúci dlh domácností súvisiaci s vysokými a rastúcimi cenami nehnuteľností v kontexte pozitívnych úverových tokov predstavuje riziká neusporiadanej nápravy s dôsledkami na reálnu ekonomiku a bankový sektor. Neudiala sa žiadna úprava cien nehnuteľností a súčasné hnacie faktory rastu cien nehnuteľností v krátkodobom horizonte pravdepodobne pretrvávajú. V príslušnej oblasti politiky sa prijali opatrenia týkajúce sa makroprudenciálneho dohľadu, ktoré však môžu byť stále nedostatočné. Celkovo pretrvávajú medzery v politike v oblasti zdaňovania súvisiaceho s nehnuteľnosťami, amortizácie hypoték, fungovania ponuky bývania a trhu s nájomným bývaním.

V **Spojenom kráľovstve** neexistujú žiadne makroekonomické nerovnováhy. Vysoký dlh v sektore domácností a vysoké ceny nehnuteľností, ako aj veľký deficit bežného účtu môžu predstavovať slabé miesta. Rozpočty domácností sú však na agregátnej úrovni v dobrom stave a úroveň dlhu domácností aj rast cien nehnuteľností sa od roku 2014 znížili. Riziká spojené s veľkým deficitom bežného účtu navyše zmierňuje priaznivý inštitucionálny rámec a nízke devízové záväzky a po odstránení nepriaznivých cyklických podmienok sa očakáva pokles deficitu. Viaceré iniciatívy verejnej správy ešte nemali významný vplyv na nerovnováhu medzi ponukou a dopytom v oblasti nehnuteľností.